

GOTICO-ANTIQUA, PROTO-ROMAN, HYBRID.
15TH CENTURY TYPES BETWEEN GOTHIC AND ROMAN
ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE TYPOGRAPHIQUE

SWEYNHEIM & PANNARTZ PROTO-ROMAN 115R
KONRAD SWEYNHEIM & ARNOLD PANNARTZ
ROME 1467

q

Incipiunt epistole Cecili Cypriani ad Cornelium
Papam. Et prima de confessione. feliciter.

Cyprianus Cornelio fratri salutem. Cognoui/
mus frater carissime fidei ac uirtutis uestre
restimōia gloria. & cōfessiōis uestre honorē
sic exultanter accepimus ut in meritis ac lau/
dibus uestris nos quoq; participes ac sotios
computemus. Nam cū nobis et Ecclesia una
sit & mens iuncta: & indiuidua cōcordia: q̄s
non sacerdos in consacerdotiſ ſui laudibus tanq; in ſuis propriis
gratuletur? Aut que fraternitas nō in fratrū gaudio ubiq; letet?
Exprimi ſatis non potest q̄ta iſta exultatio fuerit & q̄ta leticia:
cum de uobis proſpera & fortia comperiſſemus. ducem te illic cō/
fessioniſ fratribus extiſſe. Sed & confeſſionem duciſ de fratum
confeſſione creuifſe. ut dum precediſ ad gloriam feceris multos
glorie comites. & confefforem populum ſuafieris fieri: dum primus
paratus es pro omnibus confiteri. ut non inueniamus quid priuſ
predicare debeamus. utrum ne tuam promptam & ſtabilem fidem
an inseparabilem fratum caritatem. Virtus illic Epi precedingiſ
publice comprobata eſt. adunatio ſequentiſ fraternitatiſ oſtenſa
eſt. dū apud uos unus animus & una uox ē Ecclesia oſ Romana
confessa eſt. Claruit fratres cariſſimi fides quam de uobis beatus
Apostolus prediſauit. Hanc laudem uirtutis & roboriſ firmitatē
iam tunc in ſpiritu preuidebat & preconio futuroz merita uestra
contestaſ: dum parentes laudat: filios puocat. dum ſic unanimes
dum ſic forteſ eſtiſ magna & ceteriſ fratribus unanimitatil & for/
titudiniſ exēpla tribuifſiſ. Docuifſiſ granditer deū timere. Xpo
firmiter adherere. plebem ſacerdotiſ iungi. in pſecutiōe fratres
a fratribus nō ſeparari. cōcordiā ſimul iunctam uinci omnino nō
poſſe. quicq; ſimul petitur a cunctiſ deū paciſ pacificiſ exhibere.
Proſilierat aduersariuſ terrore uiolento Xpi caſtra turbare. ſed
quo impetu uenerat eodem impetu pulſuſ eſt. & q̄tum formidiſiſ
& terroriſ attulit: tantū fortitudiniſ inuenit & roboriſ. Supplā/
tare ſe iterū crediderat poſſe dei ſeruoſ: & uelut Tyrōeſ & rudeſ
quasi minus paratoſ & minus cautoſ ſolito ſuo more concutere.
Vnū pmo aggressuſ ut lupuſ ouē ſecernere a grege: ut accipiter
columbam ab agmine uolantiuſ ſeparare temptauerat. Nam cui

Incipiunt epistole Cecili Cypriani ad Cornelium
Papam. Et prima de Confessione. feliciter

Cyprianus Cornelio fratri salutem. Cognoui/
mus frater cariſſime fidei ac uirtutis uestre
restimōia gloria. & cōfessiōis uestre honorē
sic exultanter accepimus ut in meritis ac lau/
dibus uestrif nos quoq; participes ax ſotios
computemus. Nam cū nobis et Ecclesia una
ſit & mens iuncta: & indiuidua cōcordia : q̄s
non sacerdos in consacerdotiſ ſui laudibus tanq; in ſuis propriis
gratuletur? Aut que fraternitas nō in fratrū gaudio ubiq; letet?
Exprimi ſatis non potest q̄ta iſta exultatio fuerit & q̄ta leticia:
cum de uobis proſpera & fortia comperiſſemus. ducem te illic cō/
fessioniſ fratribus extiſſe. Sed & confeſſionem duciſ de fratum
confeſſione creuifſe. ut dumt precediſ ad gloriam feceris multos
glorie comites. & confefforem populum ſuafieris fieri: dum primus
paratus es pro omnibus confiteri. ut non inueniamus quid priuſ
predicare debeamus. utrum ne tuam promptam & ſtabilem fidem
an inseparabilem fratum caritatem. Virtus illic Epi precedingiſ
publice comprobata eſt. adunatio ſequentiſ fraternitatiſ oſtenſa
eſt. dū apud uos unus animus & una uox ē Ecclesia oſ Romana
confessa eſt. Claruit fratres cariſſimi fides quam de uobis beatus
Apostolus prediſauit. Hanc laudem uirtutis & roboriſ firmitatē
iam tunc in ſpiritu preuidebat & preconio futuroz merita uestra
contestaſ: dum parentes laudat: filios puocat. dum ſic unanimes
dum ſic forteſ eſtiſ magna & ceteriſ fratribus unanimitatil & for/
titudiniſ exēpla tribuifſiſ. Docuifſiſ granditer deū timere. Xpo
firmiter adherere. plebem ſacerdotiſ iungi. in pſecutiōe fratres
a fratribus nō ſeparari. cōcordiā ſimul iunctam uinci omnino nō
poſſe. quicq; ſimul petitur a cunctiſ deū paciſ pacificiſ exhibere.
Proſilierat aduersariuſ terrore uiolento Xpi caſtra turbare. ſed
quo impetu uenerat eodem impetu pulſuſ eſt. & q̄tum formidiſiſ
& terroriſ attulit: tantū fortitudiniſ inuenit & roboriſ. Supplā/
tare ſe iterū crediderat poſſe dei ſeruoſ: & uelut Tyrōeſ & rudeſ
quasi minus paratoſ & minus cautoſ ſolito ſuo more concutere.
Vnū pmo aggressuſ ut lupuſ ouē ſecernere a grege: ut accipiter
columbam ab agmine uolantiuſ ſeparare temptauerat. Nam cui

Exprimi satis non potest q̄ta ista exultatio fuerit & q̄ta leticia:
cum de uobis prospera & fortia comperissimus. ducem te illic cō/
fessionis fratribus extitisse. Sed & confessionem ducis de fratrum
confessione creuisse. ut dum precedis ad gloriam feceris multos
glorie comites. & confessorem populum suaseris fieri: dum primus
paratus es pro omnibus confiteri. ut non inueniamus quid prius

Exprimi satis non potest q̄ta ista exultatōn fuerit & q̄ta leticia:
cum de uobis prospera & fortia comperissimus. ducem te illic cō/
fessionis fratribus extitisse. Sed & confessionem ducis de fratrum
confessione creuisse. ut dumt precedis ad gloriam feceris multos
glorie comites. & confessorem populum suaseris fieri: dum primus
paratus es pro omnibus confiteri. ut non inueniamus quid prius

A B C D E F G H

I K L M N O P Q

R S T V X Y Z

a b c d e f g h i k l m n

o p q r s t u v x y z

A B C D E F G H I
K L M N O P Qu
R S T V X Y Z a á
b c c t d ð e é f ff g h i í k
l m m n n ñ o ó p pp p p p p q
q q q q q q φ r r f s s s s t t é u
ú x y z & ȝ . : ? /

A B C D E F G H I
K L M N O P Qu
R S T V X Y Z a á
b c c t d ð e é f ff g h i í k
l m m n n ñ o ó p pp p p p p q
q q q q q q φ r r f s s s s t t é u
ú x y z & ȝ . : ? /

Non eram nescius Brute cum quae summis ingenii exquisiti/taque doctrina philosophi Graeco sermone tractavissent ea Latinis litteris mandaremus fore ut hic noster labor in variis reprehensiones incurreret. nam quibusdam et iis quidem non admodum indoctis totum hoc dispergit philosophari. quidam autem non tam id reprehendunt si remis/ si agatur sed tantum studium tamque multam operam ponendam in eo non arbitrantur. erunt etiam et ii qui/ dem eruditii Graecis litteris contemnentes Latinas qui se dicant in Graecis legendis operam malle consumere. pos/ tremo aliquos futuros suspicor qui me ad alias litteras vocent genus hoc scribendi et si sit elegans personae tamen et dignitatis esse negent. Contra quos omnis dicendum bre/ viter existimo. Quamquam philosophiae quidem virtu/ peratoribus satis responsum est eo libro quo a nobis philo/ sophia defensa et collaudata est cum esset accusata et vituperata ab Hortensio. qui liber cum et tibi probatus videretur et iis quos ego posse iudicare arbitrarer plura suscepit veritus ne movere hominum studia viderer retinere non posse. Qui autem si maxime hoc placeat moderatius tamen id volunt fieri difficilem quandam temperantiam postulant in eo quod semel admissum coerceri reprimique non potest ut prope/ modum iustioribus utamur illis qui omnino avocent a philo/ sophia quam his qui rebus infinitis modum constituant in reque eo meliore quo maior sit mediocritatem desiderent. Sive enim ad sapientiam perveniri potest non paranda nobis

solum ea sed fruenda etiam sapientia est sive hoc difficile est tamen nec modus est ullus investigandi veri nisi inveneris et quaerendi defatigatio turpis est cum id quod quaeritur sit pulcherrimum. etenim si delectamur cum scribimus quis est tam invidus qui ab eo nos abducatur si laboramus quis est qui alienae modum statuat industriae nam ut Terentia/ nus Chremes non inhumanus qui novum vicinum non vult fodere aut arare aut aliquid ferre denique non enim illum ab industria sed ab inliberali labore deterret sic isti curiosi quos offendit noster minime nobis iniucundus labor. si igitur est difficilius satis facere qui se Latina scripta dicunt contemnere. in quibus hoc primum est in quo admirer cur in gravis/ simis rebus non delectet eos sermo patrius cum idem fabellas Latinas ad verbum e Graecis expressas non invitit legant. quis enim tam inimicus paene nomini Romano est qui Enni Medeam aut Antipopam Pacuvium spernat aut reiciat quod se isdem Euripidis fabulis delectari dicat Latinas litteras oderit Synephebos ego inquit potius Caecilium aut Andriam Teren/ tui quam utramque Menandri legam A quibus tantum dissensi/ tio ut cum Sophocles vel optime scripsisset Electram tamen male conversam Atilium mihi legendam putem de quo Luci/ lius ferreum scriptorem verum opinor scriptorem tamen ut legendus sit. rudem enim esse omnino in nostris poetis aut inertissimae segnitiae est aut fastidii delicatissimi. mihi qui/ dem nulli satis eruditii videntur quibus nostra ignota sunt. an tinam ne in nemore nibilo minus legimus quam hoc idem

ABBREVIATIONS
DISCRETIONARY LIGATURES

ā	a m
đ	d e
	d e f
	d i c i t
	d i c t u s
	d i f
	d i t
	d u m
	u n d
ē	e m
	e n
	e ſ t
ī	i n
	i n i
	i m
	i mu
	i re
	m i
	m i n
	n i
	n i m
ṁ	m e n
	m n
	m n e
	m n i
	m u n
	t u m
ñ	a n
	e n e
ó	o n
	o m
	ı o
	o d o
p	p a r
	p e r
p	p r o
	p r o p
	p r a e

þ	p r e
þ	p u
þ	p u r
þ	p u t
q	q u i d
q	q u a
q	q u i d a m
p	q u o d
p	q u e
č	t i o
ú	u m
ú	u n
&	e t
ȝ	r u m

HISTORICAL LIGATURES
STANDARD LIGATURES

c t	c t
ff	ff
ſi	ſi
ſſ	ſſ
ſſ	ſſ
ſt	ſt

CONTEXTUAL ALTERNATES

p	p
r	r

SWEYNHEIM & PANNARTZ 115R, PROTO-ROMAN FIRST USED IN SUBIACO
BY KONRAD SWEYNHEIM & ARNOLD PANNARTZ, FOR AN EDITION OF
DONATUS IN 1465 (NO LONGER PRESERVED) AND USED UNTIL 1467 IN
FOUR EDITIONS IN TOTAL.

TYPE DESIGN WORKSHOP WITH STUDENTS OF ANRT AT BIBLIOTECA
STATALE DEL MONUMENTO NAZIONALE DI SANTA SCOLASTICA, HELD BY
ÉMILIE RIGAUD, THOMAS HUOT-MARCHAND AND JÉRÔME KNEBUSCH,
SUBIACO, MAY 2018.

SOURCES: *SANCTI HIERONYMI TRACTATUS ET EPISTOLAE*,
HIERONYMUS, 1468 & *EPISTOLAE ET RECONGNITIONE IONNIS ANDREAE*,
CYPRIANUS, 1471.

WORKSHOP PARTICIPANTS: ALEXIS FAUDOT, RÉMI FORTE, MORGANE
PIERSON, RAFAEL RIBAS, TANGUY VANLAEYS, ROSALIE WAGNER, ELOÏSA
PÉREZ, FRANCIS RAMEL.

FONT DESIGNED AND PRODUCED BY ALEXIS FAUDOT AND RAFAEL RIBAS,
DIRECTED BY JÉRÔME KNEBUSCH, ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE
TYPOGRAPHIQUE (ANRT), NANCY.

PUBLISHED UNDER THE SIL OPEN FONT LICENCE AND AVAILABLE AT
GOTICO-ANTIQUE.ANRT-NANCY.FR

COPYRIGHT ANRT, ALL RIGHTS RESERVED, 2019

VERSION: 1.0, 25 APRIL 2019

ADDED GLYPHS:

J U W J s w